

بەستان

گۆڤاریکی گشتییە، بەشی بلۆکردنەووە و راگەیندنی رێکخراوی خەبات، شۆرشگێڕی کوردستانی ئێران دەری دەکا

سەرۆتاری ئەم ژمارە

بەستان و ڕەوتیکی نوێ

بەلامارەکانی دۆژمنی داگیرکەر بۆ سەر کوردستان و گەلی کورد بەر بەرین و جۆراوجۆرن و شەکل و شیوە و چۆنیەتییان بەپێی بەرژەووەندییان بەرژەووەند دەکری و ریک دەخری. ھەر لەشکرە و لە بەرەییەکەووە مل لێ دەنی، سوپای چەکبەدەستان دەکوژێ و دەبرێ، ھیزی مەترەلۆز دەرووخینێ و دەسووتینێ و لەشکری قەلەمبەدەستان بە ھەزار دەستان مێژوو و فەرھەنگ و کەلەپوور دەشیوینێ. ئەم بەلامارانە پێویستییان بە پەرچدانەووە و بەگژداچوونەووە ھەیە، بزوتنەووی شۆرشگێڕانەیی ھەموولایەنەیی کوردیی دەبێ سەرەپای ھەولێ زیندووکردنەووی لایەنە فلیقاوہ پێخوست کراوہکانی، تەقەلای گەشە و نەشەیی رۆژ لەدوای رۆژ بەدا.

لە پێناسەیی شۆرشواناندا سەنگەری زانست بە ھەردوو باری فێرکردن و فێربوونەووە بە کەمتر لە سەنگەری بەرەکانی شەپ حیساب نەکراوہ و بگرہ زۆر جارەن بە زوگوردتر دانراوہ.

رێکخراوی خەبات، شۆرشگێڕیش ھەر لە سەرەتای شۆرشەووە بایەخی زۆری بەم سەنگەرە داوہ و فرمیسکی چاوی پێنووسی چانووسانی خامە زێڕینی لە گر و سوربی لوولەیی چەکی شێرە پێشمەرگەیی ناو مەترەزێری خویناویی بە کەمتر نەگرتووە و ھەردووکی پربایەخ نرخاندووە. لەم ناوہدا ھەولێ زۆر دراوہ و رینوینیی باش کراوہ بەتایبەت مامۆستای ...

لاپەرەیی ۲

سەرنج:

ھەر نوسراو و بابەتیک کە لە گۆڤاری "بەستان" دا بلۆدەبیتە نووسەری بابەتەکە لێی بەرپرسیارە و مەرج نییە دەربەری بۆچوون و سیاسەتەکانی رێکخراوی خەبات، شۆرشگێڕی کوردستان بێ.

جێژنی پیرۆزی رەمەزان لە ھەموو لایەکی پیرۆز بێت ...

لاپەرەیی ۹

چەھەندەمیک لەسەر زەوی ...

لاپەرەیی ۷

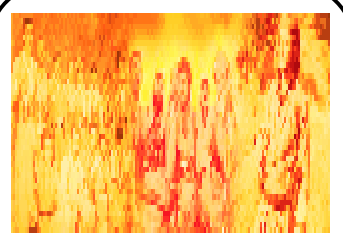
ئەو زمانەیی تەنیا لە شەش وشە پیکھاتووە ...

لاپەرەیی ۱۴

لە یادێ کۆچی دوایی مامۆستای شەھید، مەلا خدر عەبباسی دا ...

لاپەرەیی ۳

خەبات، شۆرشگێڕ و ئاسۆیەکی ڕوون ...

لاپەرەیی ۴

بەگرتن ھەوینی سەرکەوتنە

لاپەرەیی ۵

درېژمى سهروتا

که ئېمە پەنجەيەكى نەستەقييە بۇ ناوهرۆک و رېبازى گۆقارەكە.

ناوهرۆكى ئېم گۆقارە بەشېكە لە رووداوهكانى گورەپانى كوردستان و ئېران و لاپەرەيەكە لە مېژووى خەبات و تېكۆشانى گەلەكەمان و مېژووى بى شەهيدىش كەمتر جىيى متمانەى خەلكى هاوچەرەخ و نەوهكانى داهاوتوه. "بېستان" پيش هەول دەدا ويست و ئاواتى شەهيدەكان لەناو دلى خويدا هەلبىگرى و بۇ رۆلە بەهەست و شورىگىرەكانى باس بكاتەوه بىخاتە بەر چاوى ئەوانەش لە حاندى حەق گوپيان كەرە. هەر بۆيە گواستەنەوهى لاپەرەيەكى زېرپىن لە دەفتەرى سەرورەران بۇ ناو "بېستان" بە پېويست دەزانين. با ئەو لاپەرە وهك پەنجەمۆر شاھيد بى لەسەر داوا رەواكانى "بېستان".

ئېمە دەمانەوئ بگەينه سەر گەنجينەى ئازادىي و سەرەستىي و لە دەرگاودەركى مالان و نۆكەريي نەتەوه زال و زالمەكان نەجاتمان بى، گەيشتن بەم ئاواتە بەبى رەنج و ماندووويون بۇ ئېمە دەست نادا. سەرەرەپاى هەموو ئەمانە دەمانەوئ بەوانەى "بېستان" دەبينن بلين: بە بايەخەوه لىيى پروانن و بە كەمى نەگرن، بزائن كە ئەم بەرەمە ئاكامى ماندووويونى كۆمەللىك مروقى فيداكارە كە لەجياتى خۆمەحتەلكردن و تەمەن بەفيريۆدان و خەريكبوون بە رابواردن و بە زيانەوه خەريكى ئاودپىرى شەتەلكانى وشەى رەوا و رەسەنى كوردىين و لە خزمەت داينكردى دادپەرورەييدا لەم رەهەندەوه دەچنە پيش و بەپيى توانا لەم بوارەدا هەول دەدەين.

"بېستان" لە برگەيەكى زەمانىي گرینگدا هاتە ناو كۆرى بلاقۆكان و بەويپيە ئەركى گران و گرینگى كەوتۆتە ئەستۆ و هيوادارين، هەرەك جارن، بتوانى بە نيازپاكيبيەوه ئەركى خوى بەجى بئى.

*****

كوردستان

كوردستان بە خەبات قەسەم
بە كوردى بى نەوات قەسەم
بە رۆلەى بەوهفات قەسەم
بە شىرى وهك "وريا" قەسەم
قەسەم بە شادىي و بە شينت
بە ئەويىندار و ئەوينت
بە "تېكۆشان" و "بېستان" ت
بە پيشمەرگەى بەئيمان
بە شورەلاوى نيو سەنگەر
بەو لاوهى لە كل هاتە دەر
رېبوارى رپى "خەبات" ت بم
فيداى رېگەى نەجاتت بم
بۆ ئازادىيت تيبكۆشم
بۆ پارە و سامان نەتفرۆشم

بينەوا

مامۆستای ژيان و خەباتمان مامۆستا مەلا خدرى عەبباسى بە هەموو شپۆهەيەكى گونجاو هەولى داوه خزمەتى لە توانا زياد بە ئەلف و بىي كوردىي و ئەدەب و مېژوو و كەلەپوورى ئەم گەلە بكرى.

لە كۆمەلگا جياكاندا چەندايەتى گۆقار و رۆژنامە و بلاقۆك بە مەرج دەگيرى بۇ ناسينى رادەى رۆشنبيريي و ئاستى شان و شكۆى ئەو كۆمەلە، بە واتايەكى ديكە بايەخدان بە زانست و فيربوون و فيركردن نيشانەى رۆشنبيريي و زيندوويى ئەو گەلەيە. بۆيە پېويستە خۆمان و گەلەكەمان لە ئاستىكى بەرز و شياودا ببينينەوه و لە هەر چەشنە تېكۆشانىك كەمتەرخەمىي نەكەين.

"تېكۆشان" وهك پيشەنگى نووسراوهكان لە دەزگای راگەياندنەوه هاتە دەر و خوى گەياندە بەرەكانى شەر و رەفە و تاقەى فيرگە و مالان. بەدواى ئەويش دا "بېستان" وهك بوورەيەكى خۆشكۆيل و خۆشكەش سنگى كردهوه بۇ نووكى خامەى نووسەرانى بەهرەدار و رەگ و ريشەلاكى نەمامى شيعر و بەيت و باو و شەتلى نەزىلە و داستان.

"ئېمە دەمانەوئ بگەينه سەر گەنجينەى

ئازادىي و سەرەستىي و لە دەرگاودەركى مالان

و نۆكەريي و سەپانىي و نيوەكارىي نەتەوه زال

و زالمەكان نەجاتمان بى، گەيشتن بەم ئاواتە

بەبى رەنج و ماندووويون بۇ ئېمە دەست نادا"

"بېستان" بە مەبەستى هاندان و كردنەوهى رووپەرى داھينان لە بوارى رۆژنامەگەرييدا هات و پالى دا بە "تېكۆشان" وه و بە بەژن و بالايەكى ئال و والاوه دەم و نادەم لەبەر چاوان خوى رادەنا. "بېستان" بەرەمى رەنجى هاوبيرانى ئازا و بەئەمەك و بوپر بوو، سەرەتا پيى وابوو خوى بۇ ناگيرى و دەببیتە بابردەلەى بەر هەرۆگيى گپژەلووكەيەك. ئېمە گويمان نەدا ئەوهى "بېستان" چەندە لەخوى رادەبينى، گرینگ ئەوهيە وەرزيىر و جووتير و رەيان چەندە و چۆنە؟ "بېستان" لە ماوهيەكى زۆر كەمدا وه دارەدارە كەوت و چووە ناو مالان و دەيدەنى هەوالان و باخەلانى ئاوهدان كردهوه.

وا "بېستان" ي پر بەرەمى پيگەيشتوو بەم سەر و سەكوتەوه هاتە خزمەتتان. نەشە دەكا ئەگەر بخريتە بەر تيشكى چاوان و بەر بەرداشى بىرى بىربار و خيرومەندان و، گەشە دەكا ئەگەر بخريتە بەر نووكى تيزى قەلەمى سوورى رەخنەگران، چاوهكسكەيەتى كەسيك لاي لى بكاتەوه بە بابەتيك دەولەمەندى بكا بەتايبەت هاوبيرانى خەباتىي قەلەمدۆست و بەرچاوپروون.

تايبەتمەنديەكى گۆقار و بلاوكرارهكانى خەباتى شورىگير ئەوه بوو كە چەند لاپەرەيەكيان بە باس و يادى شەهيدە سەرەرزەكانى شورى رزگاربيخواى گەلەكەمانەوه رازاونەوه

له يادې ۱۰ سالهې كوچې دوايي ماموستا و رېبهري شههيد ماموستا مهلا خدر عه بېباسې دا

باپير

ماموستا و رېبهري سهر كرده ماموستا مهلا خدر عه بېباسې له سالې ۱۳۱۳ ې كوچې هه تاوېي له گوندي "سيسير" ناوچه ې گهوركي سهردهشت له داېك بووه و هاتوته مهيداني ژيان و پاشانېش مهيداني خهبات له دژې هه موو كه م و كورتييه سياسيه و كومه لايه تييه كاني كومه لگاي كورده واري. هېشتا بچووك بوو كه هيواي دواړوژيكي رووني له دلي داېك و باوكيدا پهيدا كرد، زيره كيي و وريايي له وتار و رهفتاريدا ديار بوو، ههر بويه باوكي برياري دا بيكاتو قوتابيه كي مه كته بي ئيسلام. ته مه ني كه م و هه يكه لي بچووك و زانايي ماموستا له ماوه ي ته مه ني خوښنيدا بو هه موو كه س جيگاي سهرسورمان بوو.

ماموستا مهلا خدر عه بېباسې

ماموستا وهك قوتابيه كه له حوچره ي "سيسير" وه له "هلف و بئ" يانه وه دهستي پيكر و پاش پازده سال وهك سياسي ته دارپك و ماموستايه كي زانسته كاني باوي ناوچه و سهرده مي خو ي له مزگه وتي "گه لاله ي شينكايه تي" له سه نگره ي ميحرا به وه دهركه وت و قوناعي فيربووني گوړي بو قوناعي فيركردن.

ماموستا مهلا خدر كاتيک كه حوچره كان بنكه ي شوړش بوون، ماموستا و رينو يني شوړشگيران بوو، له گونده كان ماموستا و وتاربيژ و ريه ر بوو، له نيو زهحه تكيش و هه ژاراندا دوكتوري دهر د و نازاري جهسته و رووحي نه داران بوو، له زيندانه كاندا سوكنايي دهر ي ئيش و نازاري شهكه نجه كراوه كان بوو، له ناواريه پشتيوان و هيو و ماموستاي ناواريه و په ريوه كان بوو، له شوړشي رزگاربيدا سهر كرده و سكرتيري پيشمه رگه كان بوو.

ژياني سياسي ماموستا له ته مه ني لاوييدا دهستي پيكر، شيوه و سهرده مي خو يندن و گه ران به ناوچه جياجيا كاني كوردستاندا زور زوو ماموستاي له نازاره كاني گه لي كورد تيگه ياندا. ديتني هه راستييه به رچاوانه و تيگه يشتني له ناوهر وكي قورئان و ئيسلام، ماموستايان خسته سهر هه باوهره كه ده بي بو نازادي هه گه له و بو رزگاري هه نيشتمانه هه ولي بيوچان بدرئ و فيداكاري به مال و ژيان و گيان بكرئ. ههر بويه ماموستا زور جارن له سهرده مي رژيمي پاشايه تييدا كه وتوته بهر هه ره شه و په لاماري گرتن و ليدان و ناواريه بوون. كاتيک گه لاني وه زاله هاتووي ئيران له دام و ده زگاي شايه تيي راپه رين، ماموستا مهلا خدر وهك پيشره ويكي وريا و كارزان له كوردستان ريه ربي و رينو يني خه لكي ده كرد و ريگاي راستي نيشاني كومه لاني خه لك ده دا.

دواي سهركه وتني شوړشي دژي شايه تيي و هاتنه سهركاري كو ماري به نيو ئيسلامي و هيرشي به ربلای رژيم بو سهر كوردستان، ماموستا خدر به ربه ره كانيي هه رته شي داگيركهر ي به هه موو شيوه كي گونجاو به ره وانا و خهباتي چه كدارانه ي بو ديفاع له گه ل و نيشتمانه كه مان به ريگايه كي له بار و شياوي هه سهرده مه دانا. ههر بويه له گه ل كومه ليك...

پاشماوه له لاپره ۱۵

مروفت بوونه وهر يكي تاييه تييه و له نيو هه موو زينده وهراني ديكه ي جيهاندا ته نها زينده وهر يكي خاوهن هوش و گوشه و له گوره پاني ژياندا تيگوشه ريكي بيويينه يه. ههر مروفته كه به هيزي بير و بازوو كوشكي ميژووي بنياد ناوه و خير و شهري له سهر رووپه ري روزگار تومار كردووه.

هه نداماني كومه لي به شهر به پيي كار و كرده و هيان، ههر به پيي هه لويسي جوره جوړيان له به رامبه ر رووداوه كاني جيهان دا پله ي ليك جيا بو خو ده گرن. هه يانه له نازهل به ره و خوارتره و له خه راپيش خه راپتره، هه يانه مامناوه ندييه و هه شيانه زور به ره وسهره و له سهرووي دنياي فريشان تاجي شانازي له سهره هه و هيان شياوي حورمه ته و خه لاتي خوداي له به ره.

له نيو كومه لي كورده واري و به تاييه ت له نيو ريزه كاني شوړشا هه ميشه كه سيك يان كه سانك هه بوون جي متمانه ي خه لكي بوون و ژيان و بوون و مردنيان پرن له ده رسي باييدار و وانه ي نازايه تيي و خوراگريي. هه كه سانه ي له ژياني خو گوزهران و گيانيان كرده قوربانيي خواسته ره واكاني گه له كه ي، بوونه دهسته چيله ي ري خهبات و ري شوړشيان بو ربيواراني پاش خو يان روئن كرد. ههر بويه خه لكي كوردستانيش به شانازييه وه ياد و بيره وهر يي هه مروفته چاك و پاكانه له ياد ناك و به ريزه وه باسيان ده كا.

"ديتني هه راستييه به رچاوانه و تيگه يشتني له

ناوهر وكي قورئان و ئيسلام، ماموستايان هسته سهر

هه باوهره كه ده بي بو نازادي هه گه له و بو رزگاري

هه نيشتمانه هه ولي بيوچان بدرئ و فيداكاري به

مال و ژيان و گيان بكرئ"

نه ته وه ي ئيمه به دريژايي ميژوو و له دريژه ي خهبات و تيگوشان له دژي داگيركهراني كوردستان كومه ليكي زور له و مروفتانه ي پيشكه ش به باره گاي شوړش كردوون. ۱۳ ي خه زه لوهر ي هه موو ساليك خه لكي كوردستان به ريزه وه يادي يه كيك له ريه ر، سهر كرده، ماموستا و پيشمه رگه كاني خو ده كاته وه كه نزيك له په نجا سال ته مه ني خو ي بو دابنيكردني مافي نه ته وه كه ي ته رخانكرد. ۱۳ ي خه زه لوهر يادي ماموستا و سهر كرده ي شه هيد ماموستا خدر عه بېباسيه.

خبات، ی شورشگیر

9

ئاسۆیهکی ڤوون

مسته فای مه لا عهلی

پاش دارمانی به ته وایی تهختی شا و نهمانی دهسه لاته بوگه نه که، تاقمییکی دی به شکلیک و نیویکی دی و به به لاین و گفتی شیرین، زور به سانایی و زورزانانه، لهسه تهختی حوکم دانیشتن و دهسه لاتیان بوخویان زهوت کرد. لهگه ل به دهسته و گرتنی دهسه لاتیش له لایهن ئه و تاقمه وه بریاری دامه زاندنی کۆماریکی ئیسلامییان دا که زوری نه خایاند بو خه لکی کوردستان ڤوون بووه که چهنده کۆماریکی ئیسلامی به راستیی بوو!

"بهشی هه ره زوری خه لک له دهوری میزب و ریکخراوه سیاسییه کان کۆبوونه وه و سهنگه ری خه باتیان له نیو میزبی دلخوازی فویاندا دیته وه. له وه ده مه دا که لینیکی گه وه له شورشدا به دی دهکرا که به کۆمه لیک پرده کراوه که هه لگری هه ردوو بیری "نه ته وایه تی" و "ئیسلامی" بی که بیری هه ره زوری خه لکی کوردستانه."

کۆماری به ناو ئیسلامی ئیران هه ر زور زوو له به لینه شیرنه کانی به خه لکی کوردستانی دابوو پاشگه زبووه و له جیی جیبه جیکردنی به لینه کانی به درنده ترین شیوه وه لامی داواکارییه کانی خه لکی کوردستانی دابه وه. له یه کهم کاری ئیسلامیانه ی خویدا ده رکردنی "فتوای جیهاد" بوو دژ به خه لکی مسولمانی کوردستان. ئه وه خه لکه ی له ناخیدا ئیسلامی هه لگرتوو و پاراستوو یه تی و هه ر به و ئیسلامه ش پارێزگاریی له خاک و نیشتمانی خۆی کردوو و ده کا. به ده رکردنی به ناو فتوای جیهادی خومه یینی دژ به خه لکی کوردستان، خه باتگی پیرانی کورد له رۆژه لاتی کوردستان به یه کده نگ و بو به رگری له خاکی کوردستان له دژی سوپای خوینپژی خومه یینی راوه ستان. به شی هه ره زوری خه لک له دهوری میزب و ریکخراوه سیاسییه کان کۆبوونه وه و سهنگه ری خه باتیان له نیو میزبی دلخوازی خویاندا دیته وه. له وه ده مه دا که لینیکی گه وه له شورشدا به دی دهکرا که به کۆمه لیک پرده کراوه که هه لگری هه ردوو بیری "نه ته وایه تی" و "ئیسلامی" بی که بیری هه ره زوری خه لکی کوردستانه. پاش چاڤروانییه که ی زوری خه لک و وتووێژ و راگۆرینه وه یه کی درێژخایه نی چه ند مامۆستا و رۆشن بیریکی خاوه ن ئه زموون و رابردوو پاک خۆشبه ختانه له سه ره تای خه رمانانی ۱۳۵۹ و به راگه یاندنی مه و جوودییه تی "ریکخراوی خه بات، نه ته وایه تی" و ئیسلامی کوردستانی ئیران" ئه وه که لینه ش پرکرایه وه و هیوا و ئومیدی خه لکیکی زور له رۆژه لاتی کوردستان هاته دی.

"ریکخراوی خه بات" له هه لومه رجیکدا دامه زرا که کوردستان له ژیر په لاماری سوپای کۆماری نائیسلامییدا بوو، به لام به و حاله شه وه هه ر له سه ره تای دامه زراندنییه وه کۆمه لانی خه لک له هه موو چین و توێژه کان به دلخۆشییه وه به ره و پیری راگه یاندراوه که ی "خه بات" وه هاتن و له دهوری کۆبوونه وه و "ریکخراوی خه بات" یان کرده یه کهم سهنگه ری به رگریکردن له کوردستان و دژ به دهسه لاتی خوینپژی خومه یینی.

ئه گه ر وردبینه انه و ژیرانه میژوو و سه رگوزشته ی گه لانی بنده ست و مافزه وتکراوی جیهان وه خوینین، ده بینین له ته وای میژووی ئه وه گه له سه ته مه دیدانه دا کۆمه لیک هه بوون که ئاماده بوون بمرن تا گه له که بیان سه ره به ست و ئازاد بژی و خه میک بوو نیشتمانه که بیان بخۆن و له گه ل ئیش و ئازاری نه ته وه که بیان گه وه بن. هه ر ئه مه ش وایکردوو له گه ل گه وه بوونیشیان سۆز و هه ستیشیان به رامبه ر به خاک و دین و نیشتمانیان بالا بکه ن و له ژیانی خۆ بگوزره رین تا مافی ژیان بو خه لکیکی خاوه ن مافی مافزه وتکراو بگیری نه وه.

کوردستان، نیشتمانی له توپهت و دابه شکرای ئیمه ش وه که هه میسه لانکه ی شورش و شورشگیران بووه و به درێژی ته مه نی خۆی کۆمه ل و که سانیک ی په روه رده کردوون که میژوو به شانازییه وه له ناو سینیکی خویدا هه لگرتوون و بو هه میسه پاراستوونی. به سه دان داستانی قاره مانانه و به هه زاران شورشگیری هه ماسه خولقین هه لقلوای ناخی نیشتمانیکی بیانز که ده وریکه له ئاسۆیه کی ڤوون ده ڤوانی ئومیدیکی لی به دی بی.

له رۆژه لاتی نیشتمان لاشه ی گیانیکی زامدار و زامی گیانیکی ماندوو و شه کهت به دی ده کړئ. له م به شه ی نیشتماندا ده ملیون مروقی خاوه ن هه ق له ژیر زولم و سه ته می دژمن ناله یان دی و که سیش نییه دهنگی ناله یان بیسی و له ژیر چنگ و که لپی دژمن پرگاریان کا. به رده وام له چاوه ڤوانیی ڤۆله به ئه مه گ و خه مخۆره کانیدایه تا له به ندی دیلی ئازادی کا و چیتر له مالی خۆی به بیگانه نه ناسریت و بو هه میسه به مافه کانی خۆی بگا.

دوابه دوای تیکرپوو خانی دام و ده زگای شاهه نشاهی له ئیران و تیکه وه پپچانی کورسی دهسه لاتی، خه لکی ئیران به گشتیی و خه لکی کورد له وه به شه ی کوردستان به تاییه تی به هیوای چه ندین ساله یان گه یشتن و ئاهیکیان هاته وه به ر و به تامه زرۆبییه وه له داها تووی ولاتیان ده ڤوانیی. له سیمادا شورشی چه ند ساله ی کوردستان به ئامانجه پیروژه کانی، که رزگار بوون له ژیرده ستیی بوو، گه یشتن به لام که یف و سه مای خه لکی ئیران و کوردستان بیر و فکری خه لکی بو لای خۆی راکیشابوو به جوریک کهم کهس هه بوون گۆرانکارییه کانی داها تووی ولات وه خوینین.

بېگرتن ههویڼی سه‌رگه‌وتنه

بېنه‌وا

هیندیك كه‌من، هیندیك زورن، هیندیك ره‌شن، هیندیك بوژن، هیندیك راستن، هیندیك چه‌پن، هیندیك کیلو و، هیندیك منن، هه‌مووشیان بو‌یه‌ک مه‌به‌ستن، به‌لام ناخ و، هه‌موویان له مه‌به‌ست دوورن، له حاست به‌کتر

قه‌لهم سوورن، گشتیان پیشره‌و و پی‌شه‌نگن، بو‌گیانی به‌کتر نه‌هه‌نگن.

یه‌کیان نالیټ تو‌ برا گه‌وره و من برا چووکه، وهرن مالی خومان ری‌کخه‌ین، هیز و وزه وه‌سه‌ر یه‌کخه‌ین، من 10 و تو‌ 20 و نه‌و 1000 هیزیکي زور پی‌کده‌هینین، دوژمنانمان ری‌کده‌هینین، نه‌وه‌ی زوره با هه‌ر زور بیټ، نه‌وه‌ی که‌مه چ گوناحیه‌تی، ره‌نگه من و تو‌ و نه‌ویدی، ریگر بووبین له‌به‌رده‌می، نه‌خوازه‌له گه‌شه بکا، گه‌وره ببی و نی‌مه قووتدا، گه‌وره له گچکه‌ی ترساوه و گچکه‌ش زراوبردوو کراوه، که‌م و زور به‌ری هه‌لسوورانی گیراوه و ته‌نگی بی‌هه‌لچنراوه.

نه‌و ده‌لی من تاقه سواره‌م، خاوه‌نی نه‌و زی‌د و یاره‌م، نه‌وه‌ی لام نه‌بی خائینه، به‌گه‌ل و وه‌لات دوژمنه. به‌داخه‌وه هه‌موو پیشره‌و و جله‌ودارن، له مه‌یدانی تاقه سوارن، به‌کتر قه‌بوولکردن شتی‌که، قه‌ت به‌خه‌یالیاندا نایه، به‌راستی به‌لای خودایه، چاومان به‌ به‌کتر هه‌لنایه.

وهرن بو‌خاتری چاک و پیران، با بکه‌وبینه ته‌کبیران، که‌م تا زوریک بیرکه‌بینه‌وه، خالی هاوبه‌ش زه‌فکه‌بینه‌وه، خاله‌کانی دی وه‌لاده‌ین، نیتر به‌س کای کون به‌باده‌ین، هه‌موومان پی‌که‌وه جوانین، تاک و ته‌را هیچنه‌زانین، زانسته‌کان وه‌سه‌ریه‌کخه‌ین، نه‌لقه نه‌لقه زنجیره‌کان هه‌موو تی‌کخه‌ین، دل‌وپ دل‌وپ ده‌بیننه ده‌ریایی، کورد گووته‌نی چه‌پله‌ی ده‌ستی‌ک ته‌قه‌ی نایی، له‌یه‌ک حالی بین، ته‌با بین، پشت و په‌نا وه‌ک برا بین.

ناکرئ هه‌موو دی‌موکرات بین، یا خو کومه‌له و خه‌بات بین، کریکار بین یا مه‌لا بین، یاخود چه‌پی بی خودا بین، خه‌لکی لادئ یا شاری بین، با کوری کورده‌واری بین.

وهرن با هه‌موومان ویکرا یه‌کگرتن بکه‌بینه سه‌ردیری وتارمان، (به‌ره) بکه‌بینه هه‌وه‌ل کارمان. لی‌کدابران نه‌فره‌ت لی‌که‌ین، خومان بو‌پی‌که‌وه‌ژیان فی‌رکه‌ین، نه‌وه‌ی نوئ نوئ رابینین، خه‌لف به‌ شینیی دابینین، که‌ ووشک بوو کاری کراوه و وه‌ک قومارکه‌ری دو‌راوه.

"ری‌کخراوی خه‌بات" بو‌به‌رگری‌یکردن له کوردستان هه‌ر له سه‌ره‌تاوه هیزی پیشمه‌رگه‌ی له زوره‌ی شار و شاروچکه‌کانی کوردستان دامه‌زراند. هیزی پیشمه‌رگه‌ی "خه‌بات" به‌کیک له هیزه سه‌ره‌کیه‌کانی به‌رگری‌یکردن له کوردستان بوو که دژمن حیسابی تاییه‌تی بو‌ده‌کرد.

هیزی پیشمه‌رگه‌ی "خه‌بات" شان به‌شانی هیزه شو‌رشگی‌ره‌کانی دیکه‌ی کوردستان وه‌ک قه‌لایه‌کی پته‌و به‌رووی دژمندا راوه‌ستا. له‌زور جیدا پیشمه‌رگه‌کانی "خه‌بات" داستانی بی‌وینه‌ی وایان خولقاندوه که دژمنی تاساندوه، به‌جو‌ریک له‌هه‌رجی ناوی پیشمه‌رگه‌کانی "خه‌بات" ده‌هات ترس ده‌که‌وته دلاینه‌وه و چوکیان ده‌له‌رزی. که‌م جی هه‌یه له کوردستان، به‌تایبه‌ت شاره‌کانی پیرانشار، مه‌ریوان، بانه، سه‌قز، مه‌هاباد، سه‌رده‌شت، بوکان و .... به‌خوینی شه‌هیدانی "خه‌بات" نه‌نه‌خشایی یان که‌م گوند هه‌یه ناوی فه‌رمانده‌کانی "خه‌بات"ی نه‌بیستی.

"ری‌کخراوی خه‌بات، شو‌رشگی‌ر"، وه‌ک زور له حیزب و ری‌کخراوی دیکه‌ی، هه‌ر له سه‌ره‌تای دامه‌زرانیه‌وه له‌گه‌ل کیشی ده‌ره‌کیی و نی‌وخوویی به‌ره‌رووو بوو. نه‌یارانی ده‌ره‌کیی نه‌وانه‌بوون که له‌به‌ر خو‌پیزیلی چاویان به‌رایی نه‌ده‌هات "خه‌بات، شو‌رشگی‌ر" به‌و ته‌مه‌نه کورته‌وه و به‌و نه‌زموونه که‌مه‌وه که هه‌یه‌تی بتوانی خه‌لکی‌کی به‌رچاوه له ده‌وری خو‌ی کو بکاته‌وه، هه‌ریویه له ده‌رفه‌ت ده‌گه‌ران تا نه‌و ره‌وته لاواز که‌ن و ری‌بوارانئ نه‌و ری‌که پیروزه ساردکه‌نه‌وه. نه‌یارانی نی‌وخوویی به‌ هه‌مان شیوه له هه‌ولی بی‌چواندایوون تا "خه‌بات" له راسته‌ ری‌ی شو‌رش هه‌تله‌که‌ن و به‌ لاری‌یدا به‌رن.

هه‌موو نه‌و کیشانه‌ی له‌سه‌ر ری‌ی "خه‌بات" دروستده‌کران له ده‌روه‌ی "خه‌بات" و به‌ ده‌ستی دژمن به‌لام به‌هاوکاری که‌سانی نزیک له "خه‌بات" دروست ده‌کران، به‌لام پاش ماوه‌یه‌ک زور لی‌زانانه ری‌به‌رایه‌تی "خه‌بات" توانی به‌سه‌ر نه‌و کیشانه‌شدا زال بی و "خه‌بات" له‌سه‌ر ری‌ی نغروبوون رزگار بکا.

"ری‌کخراوی خه‌بات، شو‌رشگی‌ر" له ته‌مه‌نی پیروزی زیاد له بیست و هه‌وت ساله‌ی خویدا چاکترین و پاکترین قوربانیی پی‌شکه‌شی باره‌گای شو‌رش کردوون. "خه‌بات، شو‌رشگی‌ر" به‌ شه‌هیدبوونی ماموستا سه‌ید خه‌لیل شه‌ریفیان، ماموستا وریا، خه‌لیل خو‌شکه‌لام، مسته‌فا پیریوونسی، ته‌ها سوور و سه‌دان شه‌هیدی دیکه تا‌پوی ره‌سه‌نایه‌تی له می‌زووی پر له شانازی کورددا تو‌مارکرد. "ری‌کخراوی خه‌بات، شو‌رشگی‌ر" هه‌لقولای نی‌و کومه‌لی کورده‌وارین و په‌یره‌وانیان نه‌وه‌ی نه‌م خا‌که پیروزه‌ن بو‌یه وا زیاد له بیست و هه‌وت ساله‌ بی ماندوو‌بوون، بی نه‌مه‌راوبه‌روکینه و به‌ تین و گو‌ریکی تازه‌وه ری‌گای شو‌رش ده‌پوون. "ری‌کخراوی خه‌بات، شو‌رشگی‌ر" هه‌لگری ئالای به‌رزی نه‌ته‌وایه‌تی و ئیسلامیه‌ی هه‌ریویه خو‌شه‌ویستی نی‌و کومه‌لانی خه‌لکی کوردستانه و خه‌لکیش به‌ ئومی‌دیکی زوره‌وه ده‌رواننه ئاسوی روونی "خه‌بات".

*****

*****

سهریبه‌لدا، تا ئیستا توانیویه‌تی به‌شیویه‌کی به‌ربلاو و له زوربه‌ی کون و قوژبنه‌کانی جیهان به‌درکه‌وئ و سهره‌لئینئ و وهک "قوتابخانه‌یه‌کی نمونه‌یی" خوئی به‌کومه‌لگا بناسینئ. ئەم قوتابخانه‌یه، که مامۆستاکانی دەرچووی زانکۆی ئایین بوون و له‌بەر کزبوونی بازاریان روویان له‌م جوړه کاسبییه کرد، زور زوو توانی پهل و پو باوئ و به‌لئینی شیرن و به‌تام له‌لای خه‌لکی خو شیرین کا و وا خو دهرخا له‌هه‌مبانه تازه‌که‌یدا دیاریی تئیدان. ئەگەر تامه‌زرۆی دیارییشی گهره‌ک موتیعی ئاغا بی و ورتت له‌زاری دهرنه‌یه.

له‌دیارییه جوان و به‌نرخه‌کانی قوتابخانه‌ی دیمۆکراسیی نازادیی، یه‌کسانی، به‌رابه‌ری نیر و مئ، مافی مروّف و... زور دیاریی به‌به‌های دیکه‌ن که هه‌ریه‌کیان دلخوای هه‌ر مروّفیکن و سهرده‌میکه بوئی عه‌ودالئ. هه‌موو ئەوانه کالای پر به‌بالای مروّفن و هه‌زار سلّو له‌دیداریان. به‌لام دیاره "کرده" و "گوته" دوو شتی جوودان، هه‌رکات ئەو دووه ویکهاتنه‌وه هه‌زار باره‌که‌للای ده‌وئ و گهر یه‌کیشیان نه‌گرتنه‌وه هه‌تا به‌ر دهرکه‌ی بر ناکه‌ن.

" ئیمه که به‌رئزه‌وه باس له هیندیک ریچکه‌ی ده‌ستکردی مروّف ده که یه‌ن، بیگومان لایه‌نی چاک و خراپی هه‌ر ریباریک باس ده‌که‌ین و هه‌ر چاکیه‌ک، ئە گه‌ر هه‌ی بوو، ناوی دینین و چه‌وتیه‌کانیشی له‌قاو ده‌ده‌ین. به‌ دلناییشه‌وه هه‌ریه‌ک له‌و ریچکانه‌ خاوه‌نی کومه‌لئیک دید و تیروانینی تایه‌تن که هه‌ر یه‌کیان جیگه‌ی شک و تیرامانه‌"

چاوخساندنی‌ک به‌ رووداوه‌کانی کۆتایی سهدی رابردوو و سهره‌تای ئەم سهدیه‌یه ئەوه دهرده‌خه‌ن که زوریک له‌قوتابییانی قوتابخانه‌ی دیمۆکراسیی زور ته‌مه‌ل و ته‌وه‌زهل بوون. زورجار به‌ پیچه‌وانه‌ی گوته‌ی مامۆستاکیان هه‌لسوکه‌وت ده‌که‌ن و بی گۆیدانه‌ وانه‌کانی "مافی مروّف" که وانه‌ی قوتابخانه‌که‌یانه شه‌لم کیرم ناپاریزم ئەوه‌ی نه‌شیاوه و بیجییه‌ ده‌یکه‌ن، ژیان له‌ خه‌لک تییک ده‌ده‌ن. ئەو کومه‌لکوژیانه‌ی ئەمرۆ به‌ناوی دیمۆکراسیی و له‌ژیر رووکه‌شی دیمۆکراسییدا له‌ ئاسیا و ئافریقا و ئامریکای لاتیندا ئەنجام ده‌دریئ چ که‌متر نین له‌و کومه‌لکوژیانه‌ی له‌ ناوه‌راست و کۆتایی سهدی رابردوو له‌ کون و قوژبنه‌کانی جیهان ئەنجام ده‌دران. ئەگەر ئەوه‌ده‌م، به‌هۆی لاوازیی راگه‌یاندن و زورزانیی ده‌سه‌لاته‌ بیبه‌زه و بیوژدانه‌کان، تاوانه‌کان په‌رده‌پۆش ده‌کران و مه‌رگ به‌ ژین پیشان ده‌درا و چاک و خراو تییکه‌ل ده‌کرا ئیستا نه‌ک ناتوانن تاوانه‌کان په‌رده‌پۆش که‌ن به‌لکوو چووکتیرین تاوان له‌ دورترین قوژبنی جیهان پاش تاویک، به‌ وینه‌وه، نیشان ده‌درئ و بکه‌رانی ریسوا ده‌کریئ...

پاشماه له‌ لاپه‌ری ۱۰

قوتابخانه‌ی دیمۆکراسیی و قوتاییه‌ ته‌مه‌لگانی

فارووق عه‌بباسی

ئاشکرایه که به‌ درئزایی میژووی گه‌لان، جا چ میژووی که‌ونارا بووی یان میژووی نوئ، بیری نوئ و ریگه و ریچکه و ریباری نوئ سهریان هه‌لداوه و دروست بوون. وهک ده‌شزانین زوریک له‌و رئ و ریبارانه به‌هۆی نامۆبوونیانه‌وه کوژیروونه‌وه و ریبارانی له‌ پیوانی ئەو ریگا نامۆ و مه‌به‌ست نادیاره ساردبوونه‌وه. به‌هۆی ماندووبوونی ریبارانییه‌وه و نه‌گه‌یشتنیان به‌ ئامانج ریبارانی ته‌رینه‌وه و ئیستا شتی که له‌ ئاسه‌واریان نه‌ماوه و وهک که‌لاوه کۆنی شارئ کونده‌په‌پووی لئ ده‌خوینئ.

له‌نیو زوربه‌ی نه‌ته‌وه و گه‌لانی دنیا، به‌پیی سهرده‌م، ریچکه و ریباریکی نوئ به‌ شیوازی نوویه سهریان هه‌لداوه. جا به‌هۆی تیروانینی جیای مروّفه‌کان بو ژیان و چۆنیه‌تی به‌ریه‌بردنی ده‌سه‌لات کومه‌لئیک له‌و ریچکانه تاکوو ئیستاش خاوه‌نی کومه‌له‌ خه‌لکیکن و توانیوانه به‌هه‌ر جوړ بی که‌سانیک لیره و له‌وئ له‌ده‌وری خو کۆکه‌نه‌وه و، به‌ به‌لئینی دوان که داویانن و که‌متر وابوون به‌هیننه‌جئ، له‌بهر چاو و دلی خه‌لکی خو شیرین که‌ن.

ئایین، که رۆلئیکی سهره‌کیی له‌ به‌ریه‌بردنی ژیان کومه‌لدا دیوه و ده‌بینئ، خاوه‌نی زورترین خه‌لکه و ریباره‌که‌ی پر ریبارترین ریباره. ئایین که هه‌ر له‌ سهره‌تای به‌دیهاختی مروّف تاکوو ئیستا توانیویه‌تی هاوریه‌تی مروّف بکا و وهک دوو لاشه‌ی یه‌کگیان بییه‌ک هه‌لیان نه‌کردوه و هه‌رکاتیکیش لیکرانب بیخیز بوون و که‌لکی کومه‌لیان نه‌ماوه و له‌ زور جئ کورتیان هیناوه. ئیمه لیره‌دا چونکه ته‌وه‌ری باسمان ئایین نییه هه‌ر به‌وه‌نده به‌سی ده‌که‌ین و به‌ باسی مه‌به‌ست درئزه‌ ده‌ده‌ین.

ریچکه و ریباره جیاکان هه‌ر چونکه دروستکراوی مروّفن و مروّف نه‌وه‌ی باباده‌مه و جیگه‌ی ریزه‌ ناشئ هه‌ر له‌ سهره‌تای تا کۆتایی وه‌لانئین و پالده‌ینه‌وه. وا پیویسته، ئەگه‌ر به‌ ئەندازه‌یه‌کی که‌میش بی، ریزیک له‌و کاره‌یان بنیئ تا بتوانین لیک تئ بگه‌ین. گه‌ر وا نه‌که‌ین ئاژاوه‌یه‌ک ده‌نیینه‌وه، ئاوریک هه‌لده‌گیرسینین حاشته‌بای خودای لیده‌رنه‌چئ، هه‌روه‌ک ئیستا که ده‌بینین به‌ ئاشکرا جی به‌ کومه‌لگای مروّف ده‌کریئ.

ئیمه که به‌رئزه‌وه باس له‌ هیندیک ریچکه‌ی ده‌ستکردی مروّف ده‌که‌ین، بیگومان لایه‌نی چاک و خراپی هه‌ر ریباریک باس ده‌که‌ین و هه‌ر چاکیه‌ک، ئەگه‌ر هه‌یبوو، ناوی دینین و چه‌وتیه‌کانیشی له‌قاو ده‌ده‌ین. به‌ دلناییشه‌وه هه‌ریه‌ک له‌و ریچکانه خاوه‌نی کومه‌لئیک دید و تیروانینی تایه‌تن که هه‌ریه‌کیان جیگه‌ی شک و تیرامانه. جا هه‌ر بۆیه لیره‌دا زور به‌ کورتیی باس له‌ یه‌کئیک له‌و ریبار و بیر و فکره سهرده‌میانه‌ی ئیستا ده‌که‌ین که زه‌مه‌نیکه کومه‌لئیکی به‌رچاوی له‌ خه‌لک له‌ده‌وری خو خرکردۆته‌وه و نیویان ناوه دیمۆکراسیی.

جهه نده ميگ له سهر زهوی

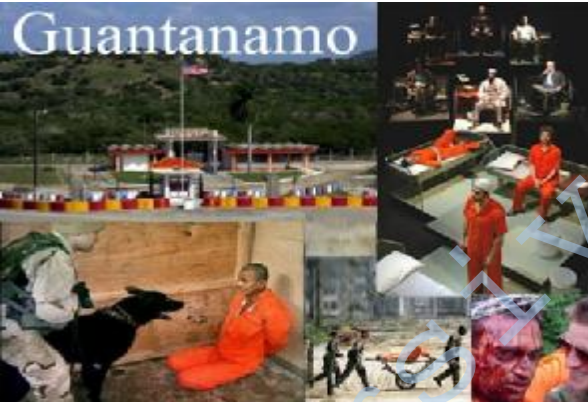
"زیندانیگ" د هتوان مرؤف لیره دا زیندانی بکن بی

نهوهی موکم بدریت

GUANTANAMO - CUBA

وهرگیړانی: پیشره و معریفه تی

زور له سهر بازه به نه زمونه کانی نه مریکا ده لاین که زور له زیندانیه کان هاووه لاتی بی تاوانن (شایانی بیرهیانه وهی نهوهی که سیکی گوومانلیکراوی ده سنگیر بگردایه و نه سلیم به هیزه کانی نه مریکای کردبایه نزیک به ۵ هزار و ۷۰۰ دولاړی نه مریکی پیده درا). تا نیستا ته نها ۱۰ زیندانیی دادگایی کراون که نه و جوړه دادگایانه ش به پیی یاسای نه مریکی نابه جین و شایانی قبولکردن نین.

کاپتنیک چاو ده بریته ناو چاوم و ده لیت: نهوانه پیاوکوژن، نه گهر نهوانه نیستا بیان توناییه نیمه یان ده کوشت، دواتر ده لی: بهینی خو مان بییت من هیچ رقم لهوان نیه. نیمه زور شتیان بو ده که یان. نهوان هرگیز بهم شیوه یه مامه له یان له گهل نیمه دا نه ده کرد نه گهر نیمه لای نهوان زیندانیی بووینایه. نه و کاپتنه نایه و بییت ناوی خوئی ناشرکا بکات تا دوزمن نه توانی هرپه شه له مال و مناله که ی بکا.

ناوی هه موو سهر بازه کان له جیگایه کدا نوسراوه، هر کاتی سهر بازیک ده چیته ناو زیندانیه کان ناوی خوئی لهو جیگایه ده کاته وه. نیمه ریگامان پی نادری فسه له گهل هیچ کام له زیندانیه کان بکه یان نه گهر نهوانیش فسه له گهل نیمه بکه یان نیمه بو مان نییه وه لامیان بدهینه وه. ده بی نهوان له ریگهی پاریزره کانیه وه فسه مان له گهل بکه یان.

Amnesty ده لیت گوانتانامو جیگای کوشتنه، هر وه ک زیندانه کانی "ستالین" وایه. وه نه ته وه یه کگرووه کان ده لی که سزای زور خراب و دوور له یاسا له ویدا هه یه و هر له بهر نه وه شه که ده بی نه مان زیندانه به زووترین کات داخریت. پولیسی "نیف بی ئای" نه مریکاش ده لیت که ده بی نه مان زیندانه داخریت له بهر خه راپی مامه له کردن له گهل به ندرکراوه کان. زور جار به زووری نانیان ده دریت کاتی مان له خواردن ده گرن. به لام تا له برساندا نه مرن، پزیشکی ناو زیندانی گوانتانامو ده لیت نه و کاره له ریگهی بو ریبه که وه نه انجام ده دریت که به لووتیاندا ده بریته ناو معیده یانه وه. وه بو نهوهی زیندانیه که زیان به خوئی یان به که سانی تر نه گه بی نییت، به کورسیه کی تایبه ته وه ده به ستریت ته وه.

هر له دووره وه که چاومان بهم شوینه که وت زانیمان که نه هاتووینه "به هشت" ی سهر زهوی. کانتیک که دیمه زوروی گویم لییه که چون ده رگای ژووری سزای ژماره ۱۱۳ به ده نگیکی زور ترسناک داده خریت. په نجه ره کانی نه و زیندانه که چهند سانتینیک نه ستورن ناهیلن ده ره وت لیوه دیار بییت که نه وه ش بوخوی جوړه نازاردانیکه.

نیمه هاتووینه ناو جه هنده می سهر زهوی. ته مه شای ده ورو بهری خو م ده که م و هه ست به و ساردیه ی ناو زیندان ده که م. هه سیریکی نایلونی رهنگ شین له دیواریک دراوه و کونیکیش له زهوی کراوه، نه وه جیگی ده ست به ناو گه یاندنی نهوانه، که به ناسانیی پاسه وانه کانی ناو نه و زیندانه ده یان بینن. نه و کونه بچو که ش که به حاسته م تیشکی خوئی پیدا دیته ژوور، په نجه ره یه.

ته نیا نزیک به ۳ مه تر پانتایی نه و شوینه یه که ده توانن خوئی تیادا بجوولینن و هاتووچوی تیادا بکه یان. له سهر ته خته یه که ته نیا نه و شتانه ی له سهره که به ندرکراویک بو یه هه یه له زیندانا پیی بییت (به مه رچیک گویریایه لی به ریوه بهر بییت)، ساوونیکی بچووک و فلچه یه کی زور بچووکی ددان شورن له گهل چهند ده ستمال کاغه نزیک. وه له سهر ته خته که چهند په ره یه کی قورئانی پیروزی لییه.

ته نها ده نگیک که من ده بییستم ده نگی پیی پاسه وانه کانه که دین و ده چن. له و پاروه فراوانه دا ته نها بوئی ترس دیت و هیچی تر. من ناتوانم ته نها روژیکش لیره دا بریم. فهرمانده ی کامپی 5 ده لیت:

ده بییت پاسه وانا ن هر سهره ده قه یه که ته ماشای ژووره کان بکه یان بو نهوهی ناگاداریی هه لسووکوت و باری ته ندرووستی زیندانیه کان بن. به ندرکراوه کان بو یان نیه هیچ شتیکیان پی بییت تا نه توانن په نا بو خو کوشتن بهرن. شته کانیان شه وانه پی ده دریت ته و تا به کاریان بیینن. له سهر تابلویه کی گه وره یاسای ناو زیندانه که ی به هه ردوو زمانی نینگلیزی و عه ره بی له سهر نووسراوه.

نه و که سه ی سهر پیچی یاسا بکا سزا ده دریت، هه موو شتیکی لی ده ستیندریت ته و ته نیا قورئانه پیروزه که ی نه بییت له گهل فلچه بچووکه که ی که ده بی له په نجه ی خوئی به سستی بو به کارهیانی چونکه ده سکی نییه. له خواروه چهند هه مامیکی لییه. پیس نهوهی که زیندانی کراوه که بچیته نه وئی، ده بی ده ست و لاقی به زنجیر به سترین. پاشان له ریی دوو پاسه وانه وه ده بریته نه وئی و ده ست و قاچی ده کرینه وه. زور له و زیندانیانه که ژماره یان ده گاته ۴۰۰ که س زیاتر له ۵ ساله به و شیوه یه ژیان به سهر ده یان، بی نهوهی که بریاری دادگای له سهر بییت یان ریگه بدرین پاریزره بگرن بو به رگریی له خوئیان، یان بی نهوهی ناگادارین که نایا نهوان روژیک له پوزان نازاد ده یان یان نا. نه مان زیندانه سهره تا ۷۰۰ به ندرکراوی تیادا بوو، تا نیستا ژماره یه کیان لی نازاد کراون و هیشتا ۳۹۵ یان له زیندانا ماون و بریار وایه له وانیش ۸۳ یان نازاد بکریین.

تېشکېک له خوږى ئېسلام

بهنى ئيسراييليان دهچهوساندهوه،
جاسووسى له نيوان موسلماناندا به
قازانجى زالم و كافر و بيباوه پان.
له مانهش زياتر زولم زور شتان
ده گريته وه كه موسلمانى بياگا بيان له خوږبايى
هستيان پي ناك. زورتاوان هه ن هه گهر مروف خوږ
نه يكا به تيكه لاو بوون له گهل تاوانبار گوناهار نابى، به لام
نزيك بوونه وه و پشتپېه ستن و په نابردن و به چاكرانينى كه سى
زالم ئينسانى پي گوناهار ده بي. خوداى گه وره فهرموويه تى: (ولا
تركنا الى الذين ظلموا فتمسك النار) "قهت مه بنه پشتيوانى
زالمان دهن سزاي نه وان (ناگر) ده و گريته وه.

**"زولم له گهل نه وهى به شى هه روه زورى گه لى ئيمه يه، به
كوردى وشه يه كى بو دانندراوه، هه ركس زولمه كى
لى كرددن ناوه كه شمان لى وه رگرتوه و بارى
نه وېشمان كيشاوه، هه ربويه بو ده برينى ماناى زولم
زورتاوان زولم، ستم و غدر ده ليين له نيو نه وان هه
هه زولمه كه مانا يه كى پراوپرى نه وه دستدرزيه يه
هه يه"**

له روانگه ئايينى ئيسلامه وه نه زولمه كه له مروقه وه
سهره لده ده ره هق به خوږى و هه موو نه و شتانه ي كه به
شويه كه بيوه نديان به و مروقه وه هه يه ده كرينه سى جوړ.
زولمى هه ره گه وره كه مروف ده ره هق به خوږى و به كه ون ده يكا
بباوه پي (كفر) به خودا و هاوبه شدانان (شرک) ه بو خودا، كه
خوداى گه وره قه تى لى خوږ نابى. به بباوه پي له زيانى
مروفا بو شايه كه دروست ده بي كه ده بيته نه خوږ شى و
نه خوږه كه هه ول دده له ريگاي ناله باره وه نه بو شايه
پر كاته وه جا ليړه دا زيان به ياساكانى كه ون ده گه يينى.
جوړيكى ديكه زولم نه وه يه كه مروف ده ره هق به خوږى ده يكا
وه كه مته رخمى و سستى و ته مه لى له به جيه يانى
نه ركه كاني به نديه تى بو خودا كه نه گه له نه زاننى و ناچارى
بي، به توبه يه كى به كجاره كى خوداى گه وره لى خوږ ده بي.
جوړى سيه مى زولم كه خوداى گه وره توله لى ده كاته وه
زولمى مروقه له مروف. ده رباوون له م جوړه زولمه تهنه به
توله و قه ربه وو و ليپور دنى كه سى به رامبه ر ده بي، دهنه تا مافى
كافر له سه ر موسلمانى به هه شتى بمينى و تا مافى كافر كه
وه رنه گريته وه يان خوداى گه وره بو نه بزيته وه به هه شتى
ناچيته به هه شت. بچو و كترين لادان له هيلى داد ده چيته ريزى
زولمه وه كه له وان هه يه كه متر سه رنجى نه وه بدرى، يه ك
زه رده خه نه ي به ته شه ر، يه ك چاودا گرتن (قيچان دن)، يه ك
چه په لو كى پشته سه ر به زولم ده ژمير دى. خالكي ديكه نه وه يه
كه زولمى بچو و كه به كه م بزانيان، ده بي بزانيان زولم دل ره ش
ده كا. جار بو جار زولم له به ر چاوى ... بو لاپه رى ۱۱

هزه سروشتييه كاني مروف نه گه ر لغاو نه كرين
به رده وام زياده ره ويى ده كهن، سنوور ده به زينن و
خوده كوتن په ل باوينه به شى ده ورو به ر. نه م په تيسانده ي
هه زى مروف پي ده ليين زولم. زولم له گهل نه وهى به شى
هه ره زورى گه لى ئيمه يه، به كوردى وشه يه كى بو دانندراوه،
هه ركس زولمه كه لى كرددين ناوه كه شمان لى وه رگرتوه و
بارى نه وېشمان كيشاوه، هه ربويه بو ده برينى ماناى زولم زورتاوان
هه ر زولم، ستم و غدر ده ليين له نيو نه وان هه ش هه ر زولمه كه
مانا يه كى پراوپرى نه وه دستدرزيه يه هه يه.

ماناى زولم په يوه نديى هه يه به ويژه ره كه و نه وهى زولمه كه ي
وه پال ده درى كه له چ چين و تويزيكه، چ نه تواريكى پي ناوزه
ده كرى. نه گه ر كورد وه ك نه ته وه باسى زولمى دوژمنان له
نه ته وه كه ي خوږى يكا ت زولم برتتبه له پيشلكر دنى مافه
نه ته وه ايه تيبه كاني، نه گه ر زهحه تكي شى ك ده ره هق به
سه رمايه داريك بيلى زولم برتتبه ده بي له نه دان يان
كه مكر دنه وهى كرى و خواردنى به شى ك له رنجى شانى بي
به رامبه ر، هه ر به و پيه بو هه موو سنوور به زانديك جوړيك
ماناى گونجاو له خو ده گرى.

زولم وشه يه كى عه ره بيه ماناى تاريخى، نازار و ستم
بيداديى، داگيركارى و... هه يه. له فهره ننگى ئيسلامى و
قورئانى پيرو زدا به زور مانا هاتوه يا ده كرى بلين به زور و نار
و كردار و بيركردنه وان ده گوترى زولم. برىك له وان ه:
هاوبه شدانان بو خودا (شرک)، بباوه پي (كفر)، به ربه رچدانه وهى
ئا به ته كاني خودا، دستدرزيه بو مافى هاوسه رين (چ زن چ
بياو)، توبه نه كردن له تاوان، درو و بوختان، گوپرايه لى كه سى
بيدين، شاردنه وهى شاهيدى، ريگرتن له چوونى خه لك بو
مزه گوت، گيړانه وهى كه سان له سه ر ريبازى دين، ده دستدرزيه بو
مافى خه لك و ره دكر دنه وهى روژى دوايى و هه ستانه وه. نه وان ه و
زور شتى تريش له ناوړو كى نه و ئايه تانه وه رده گيرى كه له
قورئاندا به وشه زولم و وشه دانا شراوه كاني زولم باسكراون.

له ميژووى ئاييندا خه تاي زولم وه پال پيغه مبه ران و
قه ومه كانيان و باوه رداران و بباوه پان دراوه: ده ست دريژكردنى
هه زره تى هه وا و نادم (سه لامى خويان ليبي) بو داره
قه ده غه كراوه كه نه وانى خسته ريزى زالمانه وه، پيشتر پييان
گوترا بو (ولا تقربا هذه الشجرة فتكونا من الظالمين). هه زره تى
يونس (سه لامى خوى ليبي) كه له كارى راگه ياندى په يامه كه يدا
خوړاگر نه بو له ده ست قه ومى خراپ رايكرد، دوايى داني پيدا نا
كه زولمى كرده وه يا چوته ريزى زالمانه وه. قه ومى هه زره تى
نوح (سه لامى خوى ليبي) به هو لى له خوږباييو نه وه به زالمترين
زالم دانندراون. نه مروود و قه ومه كه ي كه جوا به جه ننگى
هه زره تى ئيبراهيم (سه لامى خوى ليبي) يان كرد. قه ومى
هه زره تى لوط (سه لامى خوى له سه ر) كه سنوورى ره وشتيان
به زانديوو. قه ومى هه زره تى موسا (سه لامى خوى له سه ر) كه
روبيان كرده گوپره كه (په يكه ر) په رستى. فيرعه ونه كان كه گه لى
له خوږبايى

جېژنی پېرۆزی رهمهزان له ههموو لایهک پېرۆز بی

دهستهی نووسهران

هاووه لاتیانى خوشه ويست! خوشک و برايانى موسلمان!
خوینهرانى هیژای بیستان!

ئهو دهستی به توانای پهروهردگار لاپه ریه کی دیکه ی له پهرتوکی گه وری رۆژگار هه لدايه وه و مانگی پېرۆزی رهمهزان، میوانی به پېرۆزی خودا، خودا فیزی له کومه لی موسلمانان کرد و جېژنی پر بهرکه ته رهمهزان سلای له جیهانی ئیسلام کرد.

له کل دهرهاتنی بهنده باوه رپته وه کانی خودا له و ئه زمونه یه کمانگی به، به لگه ی سهرکه وتنی خهباتی شیلگیر و لیبراونه به سهر سهره رۆیی و لاساری و چاوچنۆکی دایه. ئیستا که ئهو مانگه پېرۆزه مالاوایی له جیهانی ئیسلام کردوه و موسلمانان به بۆنه ی ئهو دهستکه وته مه عنه ویانه وه که لهم مانگه دا وه دهستی هیوان جیژن و خوشی ده کهن، ئیمهش، له دهسته ی نووسهرانی گۆفاری بیستان، به وبۆنه وه له قوولای دلمانه وه پېرۆزی بهی له ته وای موسلمانانی جیهان به گشتی و موسلمانانی کوردستان به تاییه تی ده کهین. له خودای گه وره ده پارینه وه که ئهم رۆزه پېرۆزه بکا به سهره تای رۆژگاریکی پر له خیر و خوشی بۆ موسلمانانی دنیا به گشتی.

خوشک و برايانی موسلمان!

“کومه لانی موسلمان له رۆژه لاتی وه لات له کاتی کدا جیژن ده گپن که ته مومز و تاریکی رژی سهرانسهری وه لاتی داگرتوه و سیبه ری قورسی دهسه لاتی ئاخوندی گرانای خستوته سهر ئه ستوی کومه لانی موسلمان”

کومه لانی موسلمان له رۆژه لاتی وه لات له کاتی کدا جیژن ده گپن که ته مومز و تاریکی رژی سهرانسهری وه لاتی داگرتوه و سیبه ری قورسی دهسه لاتی ئاخوندی گرانای خستوته سهر ئه ستوی کومه لانی موسلمان. دهسه لاتی په رستانی دنیا په رست له لیبای دینا ئه وه ی به هیچ دینیک رهوا نییه به سهر خه لکی وه لاتی ئیمه یان هیناوه و نهک ته نیا له نیوخوی وه لاتندا به لکوه له زوربه ی ئهو وه لاتانه ی که شله ژاوی و ئالۆزی تی دایه جیدهستی دهسه لاته دهستانی رژی می کوماری به نیو ئیسلامی به ئاشکرا تی دا دیا ره.

له سهر کومه لانی موسلمانان کوردستانه که له هه لی هه لکه وتوی ئهم قوناغه نوییه ی که کوردی تی دایه و ئهو بارودوخ له باره ی بۆ ره خساوه که لک وهرگرن و ئهو کات و دهره ته زیینه به فیرۆ نه دن و ئهو ریوشینه تاییه تیانه بکهن به چرایه کی رووناک بۆ روونکردنه وه ی ریگای خهبات و جه ماوه ری موسلمان یه کخه ن و بیکه ن به هیژکی کاریگه ر و به گز رژی می دیکتاتور و لاساری ئاخوندی دایه ن. کوره ی خهبات به گری باوه ر گه رم دایین و به راپه رینی تی کرای و پشتیوانی له خهبات گپرا نی گه له که مان پشتی زۆردار بشکینن و به خهباتی شیلگیر و یه کگرتوو ئاواتی له میژینه ی گه له که مان وه دبیین.

جاریکی دیکهش جیژنه پېرۆزه له ههموو موسلمانانی جیهان و کوردستان ده کهین و سهرکه وتنیان به گشتی و گه لی موسلمانان کورد به تاییه تی له خودای مهن و بی هاوتا داواکارین.

*****

”شهید چاوهکی ئاوی ژيانه، قهلاي قايمی تیکۆشانه، فوینی دهماری شوپرشه، وزهه ههلسوور و کۆششه، دهمایهه هه رگیز نه پراوه، هیزی هه ناو سومای چاوه، بربیره پشته فهباته، کۆلهکی کۆشکی نه جاته. شهید گیانی بو ژيانی گهلی به فشیوه، به فوینی ئال تاپوی سه ره بستی نووسیهه“

مامۆستای شههید

ولا تحسبن الذين قتلوا في سبيل الله امواتا بل احياء عند ربهم يرزقون

یادی شههیدان

باوه

ئامادهی دهکا

به چاودا به شداری کرد و نازایهتی و لیهاتوویی له خوی نیشاندا.

شههید عهزیز پيشمه رگه بیهکی به راستی نازا و به ووره و باوه بوو، له لای خه لکی به پیز و له لای هاوریکانی خۆشه ویست بوو. پاش نه وهی ماوه بیهک له هیزی شههید سهید خه لیدا ئه رکی پیروزی پيشمه رگایه تی به و په پری دلسوزی و لیهاتوویی ئه انجامدا. له سه رماوه زی سالی ۱۳۶۳ ی ک ه دا چۆ ناوچه ی سه رده شت و له ریزی پيشمه رگه کانی هیزی سه رده شتدا دژی دوژمنانی نازادی قاره مانانه جهنگی و له چه ند چالاکیه کدا نازایانه به شداری کرد، هه تا له رۆژی ۱۳۶۳/۱/۱۱ له شه ریکدا، که له نزیک گوندی نستانی ناوچه ی گهورکی سه رده شت له نیوان هیزی هیرشکهری رژیم و هیزی پيشمه رگه دا رویدا، به گولله ی به کریگیروانی خومه یینی پیگرا و به شانازییه وه مالاوایی له گه ل و نیشتمان و هاواله قاره مانه کانی کرد.

شههید عهزیز عه بباسی

ئه ستیره گه ش و پرشنگداره کانی ناسمانی خه بات و تیکۆشان، گولاله سوور و رهنگ خویناوییه کانی باغچه ی شوړش و به رخودان، بازه به رزپه روزه کانی کاروانی تیکۆشان و کۆلنه دان، قوربانییه راسته قینه کانی ئامانجی گه ل و نیشتمان، شههیدانی قهت نه مری شوړشی ره وای کوردستان، سه ره و رانی تیکۆشه رانی به ئیمان، به به خشیانی گیانی شیرینیان میژووبه کی زپیرین و پاکیان بو پکردینه وه و به خوینی خویان به لگه ی هه قانییه تی خه باتی شوړشگپانه ی گه لی کوردیان بو مور کردین. به زمانی حال پییان گوته ن نازادی و سه ره بستی و دابینکردنی به خته وه ری، قوربانی به نه رخی ده وئ.

شوړشیک مه به ست ئامانجی رزگارکردنی گه لیک و پیاده کردنی یاسایه ک بیت گه لیک له مپه ر و ته گه ره ی وای دینه بیس که ته ختکردنیان به ختکردنی سه رمایه ی گه و ره ی ده وئ. خه باتی هه قخوازانه ی گه لی کوردیش که بو رزگاری کورد و نازادی کوردستان هاتۆته کایه وه، بیگومان خوی و قوربانی زوری ده وئ.

یادی ئه مجاره ی شههیدانمان یادی شههیدی قاره مان کاک عهزیز عه بباسیه.

شههید عهزیز عه بباسی کوری مه لا ئه حمه د خه لکی فوتوری شیمالی کوردستانی بنده ستی ئیران، دووه مین شههیدی بنه ماله و کوره کوردیکی دلسوز، مسولمانیکی به باوه و ده ست و داوین پاک بوو. شههید عهزیز له بنه ماله یه کی ئایینی و هه ژاردا هاته سه ر دنیا و هه ر له مندالیپرا له گه ل ژانی ژيانی نه دارانه به ره ورو بوو. له فوتابخانه هه تا دووی ناوه ندیی ده رسی خویند.

دوای داسه پانی شه ره به سه ر کوردستاندا شههید عهزیز که هیشتا ته مهنی له ۱۵ سال تینه په پری بوو، هه ستی به زولم و زۆری رژیم و بیه شیی گه له که ی کرد و چه کی پیروزی پيشمه رگایه تی هه لگرت و هاته نیو ریزی پيشمه رگه کانی ریکخراوی خه باته وه و ریکخراوی خه باتی وه ک باشترین و په سه نترین ریکخراو بو گه یشتنی گه لی کورد به ئاوات، هه لبژارد و شانبه شانی قاره مانه کانی خه بات له زور چالاکی

پاشماوه ی لایه ره ۶

ئیسنا بیروکه ی دیموکراسیی، که دایکی ورده بیروکه ی سه رده من و به هوی ئه و کیشه و ئالۆزبانیه ی له لایه ن ئه وه وه بیان به ناوی ئه وه وه دینه ئاراهه، گلۆله ی که وتۆته لیژی و که س خاسی پی ناییتی، بازاره که بیان شیواوه و زور خراپیان لیقه وماوه. ته نانه ت له و چۆمه لی و قوراوه، که هه ر خویان بوون سازیان کرد، نه ک هه ر ماسیان بو راونا کرئ بگره زور جار لینگیان له لیواری چۆم هه لده خلیسکی و به زه حمه ت رزگاریان ده بی. هه ربویه ئه وانیه سه رده میک، هه ر له دووره وه، به ده هۆلی دیموکراسییه قه ستینه که ی "خاله" هینده ره فسین که وتنه هه له ی پر په له وه، ئیسنا وه هۆش هاتوونه وه و که میک به خۆدا چوونه وه. تیگه یشتوون که ده هۆلی دووری "خاله" سه ر رهنگینی بن به تاله و هه تا دوور بی دهنگی خۆشه و که نزیک بوو سیمایه کی هینده تال و تفت و ترشه به ئاواته وه ی نه بیینی. به و هیوایه ی به وردبینی و دووربینییه وه له داها توومان پروانین چوون ده زانین که تیکۆشین به هیوای جیرانان وشکه.

*****

يونيفورم

برايښ

نيمه يان جياكردهوه، هوكهيم نهدهزانی بهلام نهگه ر بؤ ته ميباننهش بوايه ههر پيم خوش بوو. له دوری خوم روانیي يونيفورمی نيمه له تهواوی جهماوهرکه جيا بوو، شکم کرد لهوانهيه لهسهر نهوهی سزامن بدن، ناخر بؤ نهو روزه که به دريژایی ته مهنی زهوی مروقهکان خوی بؤ ناماده دهکن و جلکی سپی و جوان و بي خهت و خالی بؤ له بهر دهکن و بونی خوش له خو دهدهن، نيمه جلیکی خاکيی، خويناویي، خولاویي و شر و وور و کونمان له بهردابوو، نهگه ر لهو مهيدانهی وهک سهريازی لاسار وه بهر شهپيان دابام به ههقم دهزانی. زور لهو ئاپورهی شين و اوويلايان تيکوت، له گهرمان و له ترسان و له برسان روزه پهسلانيان بهچاوی خو دهبينی بهلام نيمه تاو لهتاوی بهکهيقتر بووين، له سيهري بارهگای گهوره جيمنان بؤ دياریی کرابوو. مزگنيهکی خوشيان دايئي، گوتيان "نهو شرولاننه دههين بؤ ديتنی بهريوهريهري پهروهده"، له خوشيان ههر نهوهنده مابوو بالم لي بروی، له پيشدا ده مگوت که چوممه خزمهتی "باری" داوی دهستی جل دهکه که چوم بهشی هفتا کهسم داوا کرد، ههرچی داوامان کرد جي بهجی کرا. باوهرکه وام دهزانی له ريزی پيغه مبهرانم لهو روزهوه ههر دهليم الحمدلله.

*****

باشماوهی لايه ۸

مروقی زالم ناسانتر و شيرينتر دهبي و له زور شويندا نهو زولمه به مافی خوی دهزانی و تاميکی تاييهتی لي دهکا. زولم نهنجامی زور تال و ناکامی زور خرابی ههيه، له هه مووی گرینگتر نهويه که به پيی فهرموددی خوی گهوره زالمان قهت رووی رزگاریی نابينن.

ميژووی ئايينهکان بومان دهگيرنهوه که زور له نهتهوهکانی پيشوو بههوی زولمهوه دهسهلات و قهواره و نيشتمان و تاج و تهختيان له دهست چوو و تاوانهوه. سهرهنجامی زالمان به پيی فهرمانی خودا بهره و خرابييه چ زوو چ درهنگ.

زالمان هيچ چهشنه يارمهتی و ياریده دهريکيان نابي.

کس و نهتهوهی زالم ناگه نه پلهی پيشهوايي راسته قينه.

پيت و نهبي خودا له کردهی زالمان بيناگايه، وانبييه، بهلام - بريکان - دهبا نه پيته وه تا نهو روزهی که له ويډا هه موو چاو به مولهق دهوهستن. (سوورتهی ئيبراهيم، نايه ۴۲).

نهو روزه (قيامت) پاكانهی زالمان سووديان پي ناگه يني و گشتيان به نه حلهت کراون، ناله بارترين شوين و جيگيان ههيه (سوورته غافير، نايه ۱). زولم بي وهلام نامينيته وه چ زوو له زيانی دنيا دا - چ له روزهی داوی (قيامت) دا دهبي مروقی زالم باجی تاوانه کهی بدا.

زولم له هه موو بوونه وه (دار، ئاو، زهوی، نازهل، پهله وه) ههر زولمه و ليپرسينه وهی ههيه.

*****

وهک ماری بريندار جنگلم ددان نه مدهزانی چ بکه م جيمام، نه مدهتوانی له گهل برايانی هاوسهنگه رم برؤم. غه ليه غه لنيک له دوره وه دههات سامم لي دهکرد واش پيم خوش بوو لي م نزيک وه بن پيم وابوو کولتايی به نازاره کانم دين، بيستبووم که جاری وايه مهرگ برياری داوی دهدها. سيهري شهو هه موو شتيک، ته نانهت مهل و پهله وه ره کانيشی کپ کرد. ته نيا نه ستيره کان وهک شوخه کانی گه رهک چاويان داده گرت بجمه زوانيان پيم وابوو دهردی من نازان، که من نيچيريکی راوکراوم و توانای رهو و شه وراوم نه ماهه، داربه رووی ليواری ته باره که به سه ر منه وه دوش دامابوو به قولی گريانيکی دايکانه وه وه لامي دانه وه: توژيک توقره گرن وا دي.

زان ده رگای بيی داخستم، نهک سوزی خوشک و برا و کوپ و کچ بگره نيشتمانيشم له بيير چوو بووه. وي رديک به دلما دههات وهک لايلاه دهچو زمانم نه يدهتوانی له گه لی هه لسورئ، پيلوه کانم هيدي هيدي قورس ده بوون تا بهيه کجاريی داخران.

*****

کورکه که مان مندالانه بوو ته نانهت ههزه کانيشمان، عه بوول له هه مووان بزورتر بوو وتی با بفرين، به عه قلی وی پيکه نيم، وتم روپه تري نهوه نه قلی نه وجاره يه وتت خولا له به رزييه با هه ولی به رزيی بدهين، وتت دانيشتن نزميونه وه و دورکه وتنه وه يه. هيندهم زانی پولی مهلی سهوز له شه قهی باليان دا و خويان به نيو دارستانه که دا کرد، له دوری خوم روانی ديسان به ته ني مابوموه وه. گويم گرت ده يانگوت وه ره !!!

جاران که جييان ده هيستم غه م دا يده گرتم به لام نه مجاره وانه بوو ده تگوت نه وهی جاران نيم، ته کانم له خوم دا و که وتمه شوينيان، راست بوو منيش وهک وان توانيم بفرم. له ليواری جوگه و روو باراندا، نيشتين، کام ميوه جوان و خوش بوو ده مانخوارد و ده گه راينه وه لای چراوکه کانی ژير سي بهری باره گای گهوره. نهو گه رانه هينده خوش بوو بوم باس ناکري.

هه موو ماتبووين ويستم خوزگه يه کی ناو دل م ده ربرم قسه که يان له ده می من ساند و ويکرا وتمان تو بلی که سيک بو هاو بيرانمان باس کا له چ خوشييه ک دايين؟! گه ره ی هه موومان وتی من به هاو بيرانتان و نه وهی نه وه يان ده ليم ((پيو وا نه بي هاو بيرانتان کوزراون و براونه وه بگره زيندوو و روزهی ده درين و ژيانه وه)).

روژيکی له پانتاويکی به رینی بي سه ر و بن، له هه موو ره گه ز و رهنگيک و به هه موو ته مهنیک خه لک کوکرا بوونه وه، هي نديک ههر زوو هاواريان لي هه ستا: ((له وه تی ههين روزهی وا دريژ و گهرمان نه ديوه، به لام هي نديک نهک ههر سه ر خويان نه دي نا بگره حه زيکی تاييه تی له سه روگو يلاکيان ديار بوو.

گۆشەنى ئەدەب

بۇ گۆفقارى بېستان

عوسمان توفىق عمىز

گۆفقارى بېستان، گۆفقارى بېستان
تاكە گولالەى نزار و كوېستان
نركەى پېنەوى شەپگە و سەنگەرى
شەمالى شادىت تۆ خەم لابهرى
خەنجەرى تۆلەى دوزمنى گىلى
تۆ چەقلى چاوى بۇ چاوى خىلى
نركەى پېشمەرگەى گەلى كوردانى
تۆ روونكەرەوى بۇ زمانەوانى
باخ و بېستان و گول و گولزاران
قاسپەى كەوانى كاتى بەھاران
شمشالى شوانى لاي مەرە بېرە
بەبىوون و شلىر لەگەل كەنېرە
ھەيران و لاوك ھۆرەى جوتياران
نمەى دەواران لەكاتى باران
سپاچەمانە و قەتارى گەرمېن
ئەمانە ھەمووى بەرە و لاي تۆ دېن
سەرى نەوازش بۆت ئەكەن نەوى
بەھىواى ئەوہى كەوا سەركەوى
لە ئىش و كار و ھەول و كۆششا
لە پەلامار و نركە و جۆششا
كفرى و مەندەلى و نەغەدە و شنۆ
چەمى سىروان و كەلۆئ و تەتەھۆ
مووش و بەتلىس و دياربەكر و زاخۆ
ئەستېرەى سىوہىل گەلاوېژ و كوؤ
دېمەنى جوانى ھەموو كوردستان
دەس بە دەسكە گول پېشكەش بە بېستان

*****

خەلاتى نۆبلى لە بواری ئەدەب دەبەخشرېتە نووسەرېكى بەرىتانى لەداىكبووى شارى كرماشان

خەلاتى نۆبلى لە بواری ئەدەب دا بۇ
سالى 2007 بە نووسەرېكى بەرىتانى
لەداىكبووى شارى كوردنشىنى كرماشان،
لە رۆژھەلاتى كوردستان، بەخشر.
بە گوپرەى سەرچاوەكانى ھەوال (دۆرىس)
لەسینگى ژنە نووسەرى بەرىتانى كە
خەلاتى نۆبلى لە بواری ئەدەب دا
بردۆتەوہ لە سالى 1919 دا لە شارى
كرماشان لەداىك بووہ و ماوہىكى زۆرىش
لە ئيراندا ژياوہ و بنەمالەكەشى
پەيوەندىبەكى باشيان لەگەل شاي ئيراندا ھەبووہ. كتيبەكانى دۆرىس لەسینگ
زياتر لە بواری سىاسى و كۆمەلناسىيدان و ناخە ژنىكە كە لەماوہى 10 سالى
رابردودا خەلاتى نۆبلى پېشەخشرابىت.

*****

شەھرام نازرى خەلات دەكرىت

بە بەشدارىيى نوپنەر و جىگرى
سەركۆمارى فەرەنسە گەرەترىن خەلاتى
كلتورىيى ئەو وەلاتە دەدرېتە شەھرام
نازرىيى گۆرانىيىژى بەنپوانگى رۆژھەلاتى
كوردستان. دواى ئەوہى شەھرام نازرىيى
لەگەل گروپىيى مۆسىقا لە ھۆلى شانوى
فەرەنسە چەند پارچە مۆسىقاىەك
پېشكەش بە بەشدارىيووان دەكات، لەبەر
ئەوہى تەمەنىكى زۆرى لە خزمەت بە
گۆرانى و مۆسىقا دا بردۆتە سەر خەلاتى
(شوالىيەى پې دەبەخشرېت).

بېويستە بگوترىئ كە شەھرام نازرىيى خەلكى شارى كرماشانى رۆژھەلاتى
كوردستانە و زياتر لە 25 سالە لە خزمەتى مۆسىقادايە و لەو ماوہىدەدا چەندىن
گۆرانى فارسىيى و كوردىيى تۆمار كردووہ.

سەرچاوە: مالپەرى بېستان

سازان

پېياز

به لېنم دا

نه گهر بڼيه وه لات ته كه م

نه گهر لات دا يه ماله كه م

به ميوانښي.

قوچي بكم به قوربانښي.

به لام گيانه په شيمانم

كه من بمرم

كي له دورى بالات گهرئ!

لاي كي ده بي به ميوانښي!

دەرگای سازان دانه خراوه

به لېنه و به يه كمان داوه

نه نو وهره و بمينه وه

منښ ديم و

له بهر چاوت وه كو شه مي

له بهر پيتا وه كو به فر

ده تويمه وه، ده تويمه وه.

توپانی

كوردستانم به گوره پان دېته
به رچاو

سهر به خوښ

به توپيكي باش فوودراو.

له وه تي ههين

راكه راکه قهده رمانه،

چاره نووسه قهت نه سره وين.

توپ بال بگرئ و

نيمه شه به له ز وه دووي كه وين!

هه ر جاري كيش توپه كه مان دېته
به رپي،لېي ده بينه دوژمنيكي شيت و
دلر هق،

هه تا هيزمان له به ردايه

ده يده يه بهر پيله قه و شه ق!

عه بدوللا په شيو

نيشتيمانه بينازه كه م!

فاروق عه بياسي

نيشتيمانه بينازه كه م!

هو بابيه پيره خاسه كه م، نه دايكه چاو پر له خوښ و نه سرينه كه م. هو برا گيان، خوشكه شوخ و دل پر زام و برينه كه م. هو داپيره بسك سپي و باپيره پشت چه ماوه كه م. هو هاورپي رپي سه فهري دوور نازداره خوښ شيرينه كه م. تاقانه گيان، چاوگه زيان، لانه هه لو و بيچوه شيران. سو مای دیده، هيزي بازوو، ريبواري شه كه ت و ماندوو. زیدی پاک و خاکی پیروز، لیت پیروز بی هزار نه ورؤز. نه رن نووری چاوه كانم، خنده و بزه، نه رن بهندی دل و هه ناو، رووگه لاله و نزاكانم.

خوشه ويستم!

تافگه شه لاشما (ناوچه ي سهرده شت)... له مالپه رې "خه بات" وهر گيراوه

له و ساته وه ي له ته ني اييدا جيم هيشتي و برپارمان دا تو پوم ببی به دايكيك و منيش بيمه كورپه بو تو. له و ده مه وه ي كو تا كوچمان سه فه ريك بوو دوور و دريژ، هه ر له و ساوه، له و كاته وه چوار وهرزي من هه ر پاييزه، هه ر ده گه رپم بوو نيگايه ي له دیداری گهلم زيزه.

نيستاش كهوا له نيگاي پر نوورت دوورم له بو دیدارت هه ر سوورم. به لام چ بكم نه په نجه كان خامه ده گرن نه ده سته كان په نجه كانم له خو ده گرن. له ناستددا ويكرا ماتن، سيسن له رزوكن نه زوكن، نه ك هه ميشه به و شيوه بن، نا، ته نها كاتي دل ده يه وي بو تو بنووسي و فهران ده كاته په نجه كان تاو بده نه پينووسه كه م. په نجه كانم هاوري له گه ل خامه ي ده ستم له هيج كاتي و بو هيج كه سي دانامين، له مپه ري سهر رر ده شكين. گه ر ده شپرسى چونه له هه مبه ر جوانى تو خامه و په راو نايه نه گو! نه وه له حاست به رزي تو يه شه رم سهر تا پايان ده گري و كاري نووسين سهر نا گري.

شيرينه كه م!

بیرمه جاريك تهمام بوو وهك گه وره بياوان ريژنه يهك له وشه ي زيپين ببارينمه سهر په راوى يادگار بيه كه م. يه كم نووسى، له حاست جواني تو دا نه بوو توورم هه لدا، تاوم داوه و ديسانه وه كه و تمه نووسين، به لام هه مديس كالا به قهت بالا نه بوو، نه ويش به مرادى نه وه ل چوو. له و روژه وه ده سته و نه رنو بو وشه يهك تا بيكه مه دياري بو تو. بروام پي بكه له بي تو يه وا نه مرؤ كاروانى هه لبه ست و شعرم بي چرپه و بي هه ست و نه سته. ليم مه رنه جبه و توورپه مه به، ده زانم نيستاكه ده ورت وهك دلي من چول و هو له.

خوشه ويستمه شيرينه كه م!

هو كوردستان!

نيشتيمانه تاقه گيانه چوار لاشه كه م، به گيانى پر زانت قه سه م له هه ر كوئ ناوى تو ديين، له هه ر جي و هه ر كات و ساتي له نووسراوه دا ده تخوښن نه من بستى بالا ده كه م. خو ده شانم هه بوون و هه ن و هه ر ده بن نووسه رى بي هه ست و ده ربه ست، به ناوى تو و له سهر حيسابى خاكي تو، ورك و گيرفانان پر ده كه ن. به لام خو ت چاكنر ده زانى كين نه وانه ي له ناستددا كر نووشه رن و نه وانه ش وا له وه ته ي هه ن، هه تا هه بن هه ر هه راجفروش و ده سته رن.

*****

هه مەزگەنگ

ئەر زمانەي تەنيا لە شەش ووشە پېکھاتوو

نووسینی: کوردستان

زمان بە یەکیک لە ئامیڕە ھەرە گرنگەکانی پەییوھەندیی نیوان مروفەکان دادەنریت. تەنانەت ئازەلەکانیش زمانی تاییبەتی خویان ھەییە کە ئیمە ی مروف تا ئیستا نەمان توانیوھ بە ئاسانی لێیان تێ بگەین. ھەندیک لە زمانەکان ئیستا نەمان و کاریان پێ ناکریت. گەلێکیشیان زیندوون و بوونە ھۆی لە یەکتەر نزیکبوونەو و لە یەکتەر تێگەیشتنی گەلانی دونیا. زۆر جار دەگوتریت کە منداڵ بێ زمانە و ناتوانیت مەبەست و داخواریەکانی خۆی بگەییەنیتە کەس و شوینی مەبەست.

بەلام لەم دواییاندا لە وولاتە یەگرتووھەکانی ئامریکا لیکۆلینەوھە زانستی یەکان دەریان خست کە منداڵی ساوا (کۆرپەلە) لە ماوھ ۳ مانگی یەکەمی تەمەنی دا زمانی تاییبەتی خۆی ھەییە. ئەوھ جیی سەرنجە ئەوھییە کە ئەم زمانە تەنیا لە شەش ووشە پیک ھاتوو و تاییبەتی ھیچ نەتەوھییەکی دیاریکراو نیە و ھەر منداڵیک سەر بە ھەر نەتەوھ و ڕەگەزیک بێت ھەمان زمان بەکار دەھینیت.

کۆرپەلە ئەم زمانە بەکار دەھینیت بۆ دەبرینی برسێھتی و خەو و ناپەھەتی جەستەیی و ھتد.

سەرھتا ئەم لیکۆلینەوھییە لە سەر ۸ دایک و منداڵەکانیان تاقی کرایوھ و سەرکەوتنی باشی بەدەست ھینا. ھەرچەندە ئەم زمانە تەنیا لە شەش ووشە پیکھاتوو بەلام کاتیکی تا رادەیک زۆر دەخایەنیت تا دایکەکە فیڕی دەبیت. ووشەکان لە شیوھ دەبریندا زۆر لە یەکتەر دەچن ھەر بۆیە سەرنجیک تاییبەتی دەویت تا لە مەبەستی کۆرپەلەکە تێ بگەیی. بەلام بەدنیایی یەوھ ئەگەر دایک بەردەوام بێت لە سەری ئەوا سەرکەوتنیک باش بەدەست دەھینیت و دەبیتە یاریدەدەریکی باش ھەم بۆ کۆرپەلە ھەم بۆ دایکەکە.

ووشەکان بریتین لە: neeh, neeeeh, owh, heh, eier, eh

neeh نیھ: ئەم ووشەییە کورتە و بە مانای ئەوھ دیت کە کۆرپەلە برسێھتی.

neeeeh نییییییی: ئەم ووشەییە تا رادەیک درێژە و مانای ئەوھییە کە کۆرپەلە زۆری برسێھ.

owh ئووھ: ئەم ووشەییە نە زۆر کورتە نە زۆر درێژ، وە مانای ئەوھییە کە کۆرپەلە خەوی دیت.

heh ھێھ: ئەم ووشەییە زۆر کورتە و مانای ئەوھییە کە کۆرپەلە گەرمایەتی، یان سەرمایەتی یان ئەوھتا لەشی تەرە و پێویستی بە گۆرین ھەییە.

eier ئییر: ئەم ووشەییە درێژە و مانای ئەوھییە کە کۆرپەلە شوینیکی جەستەیی ئازاری ھەییە.

eh ئیھ: ئەمەش بە شیوھییەکی کورت کۆرپەلە دەریدەبریت و مانای ئەوھییە کە کۆرپەلە دیوھیت قەرب بداتەوھ.

جیی ئامازەییە کە کۆرپەلە ھەر شەش ووشەکە لە شیوھ گریان دەردەبریت، ھەر لەبەر ئەوھشە کە فیڕبوون و جودا کرنەوھیان کات و لەسەرەخۆیی دەویت تا دایکان فیڕی دەبن و کاری پێ دەکەن.

ھیوادارم کە سوودمەند بێت بۆ ھەموو دایکان.

باشماوھی لایرە ۷

لە ھەموو ژووھەکاندا تیریکی رەشی لاییە کە ئاراستەکەیی بەرەو مەککەیی پیرۆزە. بۆیان ھەییە رۆژی پینج جار نوپژ بکەن و بانگ بەدن و ھەمووشیان قورئانیکی پیرۆزیان لایە. وە ئەو کەسە کە سەرپێچیی نەکا بەرمالیک وەردەگریت. لەکاتی نوپژکردندا بە گەورەیی پیتی پی "P" دەنووسیت کە بەواتای نوپژ دێ، تا پاسەوانەکان لەسەرخۆ ھاتووچۆ بکەن و نوپژکەیان لێ تیک نەدەن.

یەکی لە پاسەوانەکان دەلی: کارەکەمان سەختە، بەلام لەھەمان کاتدا سوودبەخشە و ھەست دەکەم کە کاریکی زۆر باش بۆ ولاتەکەم ئەنجام دەدەم.

بەندکراوھەکان ھاوار دەکەن و قسەیی ناشرین دەلێن وە ھەندیک جار تف لە پاسەوانان دەکەن. لەو کاتاندا تیمیکی تاییبەتی سەر و چاو داپۆشراو دین و زیندانییەکە دەبەنەوھ جیی خۆی بەبی ئەوھ ئازاری بەدن.

کەس نازانیت کە چۆنە بەم شیوھە زیندانیی بیت، بە ھەزاران کیلۆمەتر لە ولاتی خۆت دوور بیت و نەزانی کە ئایا رۆژیک لە رۆژان چاوت بە مال و منداڵت دەکەویتەوھ یان نا!

یەکیک لەو زیندانییانە "جومعە الدوسەری" کە خەلکی "بەحرین" ە. کاتی خۆی پاکستانیەکان فرۆشتیان بەلام جومعە بە بەلگە سەلماندوویھتی کە بێناوانە. ماوھیک پێش جەنگی ئەفغانستان چۆتە ئەو ولاتە بۆ کاری خزمەتگوزاری و لە کاتی جەنگدا دەستگیرکراوھ.

گوانتانامو ھەمیشە کراوھییە بۆ پەیمانیران و رۆژنامەنووسان، بەلام ھاتن بۆ ئییر ئاسان نیە. مروف ھەست دەکات کە ئەوان پێیان خۆش نیە کەس بێتە ئییر.

*****

ناسو

سروى خنده

- ماموستا: ئه گەر تو ههشت سېوت هه بئ و له گه ل برا
بچوکه کهت به نيوه يی به شيان بکه يت، براكهت چه ند
سيوى به رده که وئ؟
- قوتابی: دوو سيو.
- ماموستا: بۆچى رۆله؟ حيساب نازانى؟
- قوتابی: ماموستا، من حيساب ده زانم به لام خو برا کهم
حيساب نازانى.

*****

کابرايه که به دوسته کهى گوت: چاوم ئازارى زوره، چى
بکه م؟ دوسته که شى گوتى: من پار ده دانم ئازارى هه بوو،
ده رم هينا!

*****

جاريک تاوانباريک به ره و دادگا ده هينريت، که
دادوهره که تاوانباره که ده بينى پيى ده لیت: ئه رى کابرا،
تو شهرم ناکه يت مانگى جاريک بو ئيره ده هينريى!
تاوانباره که ش به دادوهر ده لى: جا بو تو شهرم ده دگريت
هه موو رۆزيک لي رهى؟!

*****

کابرايه کهى نه خو ش ده چى بو لای دکتور... دکتور پيى
گوت: نه خو شيه کهت سه خته ئه گه ر عه مه لى نه کهى
ده رمى. کابراى نه خو ش پرسى: ئه گه ر عه مه لى بکه م
چه ندى تي ده چى و ئه گه ر بمرم چه ندم ده وئ؟ دکتور
گوتى: ئه گه ر عه مه لى بکهى ۱۰۰ هه زار تمه نى ده وئ و
ئه گه ر بشمرى هه ر ۱۰ هه زار تمه نى تي ده چى. نه خو شه که
پاش که ميک بيرکردنه وه گوتى: ئه و لايه م هه رزانتره، خو م
عه مه ل ناکه م.

*****

له ئينتيرنيته وه

۱۸ سال ژيان له جهنگه لستان

له م ماوه يه ي دو اييدا له يه کيک
له جهنگه لستانه کانى وه لاتی
کامبوج، که جهنگه لستانى کى چر
و پر و باراناوييه، کچيک
دۆزرايه وه که ۱۸ ساله له و
دارستانه دا ده ئى.

ئه م کيزه خه لکى کامبوج و
دواى ئه وه ي ده دۆزريته وه
ده هينريته وه بو ناو خيزانه کهى، به لام ئه وه ي جيگای سه رسوورمانه
ئه وه يه که ئه و کيزه خو ي پى راناگيري ت هه ربويه پاش چه ند مانگيکى
که م جاريکى ديکه له ده ست خيزانه کهى هه لديت و ژيانى جهنگه لستانى
هه لده بزيريت.

ئه م هه واله له رۆژنامه يه کى به ريتانييدا به ناوى (ده يلى مايل)
بلا وکرايه وه.

کاريکاتير

ئيران و کوره و کيشه ي ئه توم

پاشماوه ي لايه ره ۳

زانای ئاييني و رووناکيبرى دل سو ز ”ريکخراوى خه بات، ي نه ته وايه تيبى و ئيسلامى كوردستانى ئيران“ى دامه زاندى و تا دوا
ساته کانى ژيانى له گه ل کو پى هاو بيرانيدا له و سه نگه رده دا له پيناو دا بينکردنى دادگه ريبى و بلا وکردنه وه ي بى رى ئيسلامى دا به گز هيزه
به لامارده ره کانى کو مارى به ناو ئيسلامى و سياسه ته نا په و و دزى گه ليه يه کانى دا چوو.

له ره مه زانى سالى ۱۳۷۴ دا نه خو شيه که له جه سته ي ماموستادا ديارى دا و دواى نزيک به دوو سال و له ۱۳ ي خه زه لوهرى ۱۳۷۶
دا بوو به هو ي کو چى دوايى ماموستا و به لى نى خو ي به چيه ينا و به سه ره رزيبى له پيشه وه ي پيشمه رگه کانى ”خه بات“ وه و
به به رده مى گه له که يدا تيبه پرى و هه ر به سه ره رزيبه وه له پيشه وه ي کاروانى شه هيدانه وه گه راوه به ر باره گای به رزى يه زدان.

دلخوشين به وه که ئه و شيوه گه رانه وه چاکترين شيوه ي گه رانه وه يه و چاکترين پاداش له خودا وه بو ئه وانه يه که (هاجروا فى سبيل
الله ثم قتلوا او ماتوا ليرزقهم الله رزقا حسنا و ان الله لهو خير الرازقين). ماموستاى ري به رمان به م کو چه جه سته ي له به رچاومان
لاچوو به لام زياتر چوو ناخى دلمانه وه.

هه زاران سلا و له گيانى پاک و پيرو زى ماموستا ري به رمان ”ماموستا مه لا خدر عه بياسى“.

بانگه‌وازێک

هاوولاتیانی هێژا!
برا و خوشکه کوردهکان!
خوێنه‌رانی بیرومه‌ندی **بیستان**!

بیستان، نێژراوی چهند دهستان، هیوای ئه‌دهب خۆشه‌ویستان، گۆفاریکی سیاسی، ئه‌دهبی، کۆمه‌لایه‌تییه که بۆ په‌ره‌پیدانی فه‌ره‌ه‌نگ و وێژه و ئه‌دهبی کوردیی تێده‌کۆشێ.

بیستان، بۆ ده‌ولمه‌ندکردنی ئه‌دهبی نه‌ته‌وه‌که‌مان به‌پێی توانا هه‌ول دهدا و ئامیژی پر له ریزی خۆی بۆ هاتنی ریبوارانی ریگی ئه‌دهبی کوردیی ئاوالایه و هیوا وایه له داها‌توودا شه‌مامه بگرێ بۆ ده‌ستی دۆستان و، درک بۆ چاوی نه‌یارانی ئه‌دهبی پاراوی کوردیی.

بیستان، بۆ رازاندنه‌وه‌ی خۆی چاوه‌روانی ده‌ست و په‌نجی ره‌نگین و به‌هیزی ئیوه‌یه که له هه‌موو لایه‌که‌وه و له هه‌موو جۆره شه‌تل و نه‌مامیک وه‌کۆکه‌ن و وه‌پرازین.

ده‌با پیکه‌وه **بیستان** بکه‌ینه رووگی ئه‌ده‌ب‌دۆستان و بژاری که‌ین و ئاوی ده‌ین و په‌رژینی که‌ین و له‌ده‌ست ئافات و دژ و زیانه‌خرویان بیپارزین. وه داوامان ئه‌وه‌یه که بیخویننه‌وه و به ده‌ستی ناسیوانی خۆتانی بکه‌ینه‌ن. هیوادارین ئیوه‌ی به‌ریز له هاوکارپیتان له‌گه‌ڵ گۆفاره‌که‌مان به‌رده‌وام بن و به ناردنی بابته‌ی به‌که‌لک و پیشنیار و ره‌خنه‌ی به‌سوود بیوه‌ندیستان له‌گه‌لمان گه‌رم و گوپتر بکه‌ن و هه‌روا وپرای ئیمه ئاودیر و وه‌رزیری ئهم گۆفاره بن و **بیستان** له شه‌تل و برکی گوراوی ده‌ستتان بیه‌ش نه‌بێ. ئه‌وه‌ش که **بیستان** سالی چهند به‌ران پێ ده‌گه‌یه‌نی ئیمه دیاری ناکه‌ین، با بزانی ئاو و خاک چۆنی ده‌گورینێ.

ده‌سته‌ی نووسه‌ران

چاوه‌روانی به‌ره‌می با‌ییداری خوێنه‌رانی به‌پزین بۆ ژماره‌کانی داها‌توو.

نێونیشان و پێوه‌ندییه‌کان

- نێونیشانی سایتی ئاوه‌ندی ریکفراوی فه‌بات، ی شوێشگێری کوردستانی ئێران له‌سه‌ر تۆری ئینتێرنێت:
www.khabat.org
- بۆ فوێندنه‌وه‌ی ژماره‌کانی دیکه‌ی گۆفاری **بیستان** له‌سه‌ر تۆری ئینتێرنێت سه‌ردانی ئهم نێونیشانه بکه‌ن:
www.khabat.org/bestan.htm
- بۆ په‌یوه‌ندیگرتن به‌ گۆفاری **بیستان** هه‌هه‌:
bestan59@hotmail.com